حرمين

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

حُكْمُ السِّحْرِ وَالكِهَانَةِ وَمَا يَتَعَلَّقُ بِهَا

ديفهي

ދިވެހި

ސިޙްރާއި ކަހާނަތުގެ ޙުކުމާއި އެއާ ގުޅިފައިވާ ކަންކަން

ލިޔުއްވީ: ސަމާޙަތުލް-ޝައިޚު:
އަބްދުލް އަޒީޒް ބިން އަބްދު الله ބިން ބާޒް

حُكْمُ السِّحْرِ وَالكِهَانَةِ
وَمَا يَتَعَلَّقُ بِهَا

ސިޙުރާއި ކަހީނުކަމުގެ ޙުކުމާއި އެއާ ގުޅިފައިވާ
ކަންކަން

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

ލިޔުއްވީ: ސަމާހަތުލް-ޝައިޚު:
އަބްދުލް އަޒީޒު ބްނު އަބްދު الله ބްނު ބާޒު

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ނުވަވަނަ ރިސާލާ:

ސިހުރާއި ކަހިނުކަމުގެ ޙުކުމާއި އެއާ ގުޅިފައިވާ ކަންކަން[1]

ހަމްދުހުރީ އެއްކައުވަންތަ ﷲ އަށެވެ. ސަލަވާތާއި ސަލާމް ހުރީ އެކަލޭގެފާނަށްފަހު އެހެން ނަބިއްޔަކު ނުވާ ކަލޭގެފާނަށެވެ. އެއަށްފަހު ދަންނައެވެ:

މިހާރަކަށް އައިސް ޑޮކްޓަރީކަމަށް ދަޢުވާކުރާ މީހުންގެ ގިނަވުމާއި ސިހުރުވެރިން ގިނަކަމަށް ފެނި، އަދި ސިހުރުވެރިކަން ނުވަތަ ކަހިނުކަމުން ފާރަމި އެމީހުން ފޮރުވާކަން، އަދި ބައެއް ބިންތަކުގައި އެމީހުން ފެތުރި، އަދި ޖާހިލުކަން ގަދަވެފައިވާ ބައެއް ޢާންމު ބައްޔުން އެމީހުން ފައިދާހިފައިގެން އުޅޭތީ؛ ﷲ އާއި އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނަށް އިޚްލާސްތެރިވެ ނަޞޭޙަތްތެރިވުމުގެ ބާބުން؛ އެކަމުގައި އިސްލާމްދީނަށާއި މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ހުރި ބޮޑުވެގެންވާ ނުރައްކާ ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ވިސްނީމެވެ. އެއީ ﷲ ތަޢާލާ ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތަކަށް ބަރޯސާވުމާއި، އެކަލާނގެ އަމުރާއި ޚިލާފުވުމާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ﷺ ގެ އަމުރުފުޅާ ޚިލާފުވުން އެކަމުގައި ވާކަމަށްބަލައިއެވެ.

އެގޮތުން ﷲ ތަޢާލާގެ ނަސްރުދަމަކުން އެދި ހޯދަމުން އަހަރެން ބުނަމެވެ:

---

[1] މި ވަޅިއްޔަތް ޝާއިޢުކޮށްފައިވަނީ، އަލްޖާމިޢަތުލް އިސްލާމިއްޔާގެ މަޖައްލާގައި ވަޅުދެކޮޅު ވަފާއިދުޝަދު އިން ހިޖުރައިން 1402 ވަނަ އަހަރުގައި 17 ވަނަ ނަންބަރުގެ މަޖައްލާގައިއެވެ.

ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަކީ އިއްތިފާގުން ހުއްދަ ކަމެކެވެ. މުސްލިމްމީހާ؛ އެތެރެހަށީގެ ބަލިތައް ބަލާ ޑޮކްޓަރެއްގާތަށް، ނުވަތަ އޮޕަރޭޝަނާ، ނުވަތަ ނާރުތަކާ ބެހޭ، ނުވަތަ އެނޫނުވެސް އެފަދަ ޑޮކްޓަރެއްގެ ގާތަށް އޭނާގެ ބަލި ބަލާ، އަދި އެއާ މުނާސަބުވާ، އަދި ޑޮކްޓަރީ އިލްމުގައި އެނގިފައިވާ މިންވަރަކުން ޝަރުޢީގޮތުން ހުއްދަވެގެންވާ ބޭސްތަކުން ފަރުވާކުރަން [illegible] [illegible]. އެހެނީ [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކުގައި ހިފުމުގެ ބާބުގައިވާ ކަމެކެވެ. އަދި ﷲ އަށް ވަކީލުކުރުން އެކަން ނަފީ ނުކުރެއެވެ. ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ބަލިމަޑުކަން ބާވައިލައްވައެވެ. އަދި އޭއާއެކު އޭގެ ފަރުވާވެސް ބާވައިލައްވައެވެ. އެނގުނު މީހުންނަށް އެ ފަރުވާ އެނގޭއެވެ. އަދި ނޭނގުނު މީހުންނަށް ނޭނގޭނީއެވެ. ނަމަވެސް އަޅުތަކުންނަށް އެކަލާނގެ ޙަރާމްކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމުގައި، އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނަށް ޝިފާ ދެއްވާފައި ނުވެއެވެ.

އެގޮތުން ޣައިބުގެ ކަންކަން އެނގޭކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ކާހިނުންގެ ގާތަށް؛ ޖެހިފައިވާ ބަލި ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ދިއުން ބަލިމީހާއަށް ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ. އެފަދައިން، އެމީހުން ޚަބަރުދޭ ކަންކަން ތެދުކުރުންވެސް ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ. އެހެނީ އެމީހުންނީ [illegible] [illegible] ޖިންނިން [illegible] އެހީ [illegible]. [illegible] ޣައިބުގެ އިލްމު އެނގޭކަމަށް [illegible] މި މީހުންގެ [illegible] [illegible] [illegible].

މުސްލިމު އެކަލޭގެފާނުގެ ޞަޙީޙުގައި، ނަބިއްޔާ ﷺ ހަދީޘްކުރެއްވިކަމަށް ރިވާކުރެއްވިއެވެ:

«مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا».

"ޢައްރާފެއް (ކަހިނެއް ނުވަތަ އަތްބަލާ މީހެއް) ގެ ގާތަށް ގޮސް، ކަމަކާމެދު އޭނާގެ ގާތުން ސުވާލުކޮށްފި މީހާ؛ ސާޅީސް ދުވަހުގެ ނަމާދު އޭނާގެ ކިބައިން ޤަބޫލު ނުކުރެވޭނެއެވެ."

އަދި އަބޫ ހުރައިރާ رضي الله عنه ގެ އަރިހުން، ނަބިއްޔާ ﷺ ހަދީޘްކުރެއްވިކަމަށް ރިވާކުރެއްވުނެވެ:

«مَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

"ކަހިނެއްގެ ގާތަށް ގޮސް، ދެން އޭނާ ބުނާ އެއްޗެއް ތެދުކޮށްފި މީހާ؛ ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން މުޙައްމަދު ﷺ ގެ މައްޗަށް ބާވައިލެއްވުނު އެއްޗަކާ ކާފިރުވެއްޖެއެވެ." ރިވާކުރެއްވީ އަބޫ ދާވޫދު. އަދި ހަތަރު ސުނަނުގެ އަހުލުވެރިން (އަބޫ ދާވޫދު، އައްތިރުމިޛީ، އައްނަސާއީ، އިބްނު މާޖާ) އާ ޙާކިމް ނަޤުލުކުރައްވައެވެ. އަދި އަލްބައްޒާރު، ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ އަރިހުން މި ލަފުޒުން ބަޔާންކުރައްވައެވެ:

«مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

"ޢައްރާފެއް (ފަލަކީ، ރަމްލުޖަހާ [illegible]) ނުވަތަ ކަހިނެއްގެ ގާތަށް ގޮސް، ދެން އޭނާ ބުނާ އެއްޗެއް ތެދުކޮށްފި މީހާ؛ ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން މުޙައްމަދު ﷺ ގެ މައްޗަށް ބާވައިލެއްވުނު އެއްޗަކާ ކާފިރުވެއްޖެއެވެ."

އަދި އިމްރާނު ބިން ޙުޞައިނު رضي الله عنه ވިދާޅުވިއަމަށް ރިވާވެގެންވެއެވެ: الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ:

«لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ أَوْ تُطُيِّرَ لَهُ، أَوْ تَكَهَّنَ أَوْ تُكُهِّنَ لَهُ، أَوْ سَحَرَ أَوْ سُحِرَ لَهُ، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

"ސުންޏާކަމެއްކަމުގައި ބަލައިދި ނުވަތަ އެފަދަކަން ސުންޏާކަން ހުރިތޯ ބަލައިދެވޭ މީހާ، ނުވަތަ ކަހީނުކަންކޮށް ނުވަތަ އެފަދަކަން ކަހީނުކަން ބަލައިދެވޭ މީހާ، ނުވަތަ ސިޙުރުހަދާ ނުވަތަ އެފަދަކަންބަލައި ސިޙުރު ހަދައިދެވޭ މީހާ އަހަރެމެންގެ ތެރެއިން ނޫނެވެ. އަދި ކާހިނެއްގެ ގާތަށް ގޮސް، އޭނާ ބުނާ އެއްޗެއް ތެދުކޮށްފި މީހާ؛ ފަހެ މުޙައްމަދު ﷺ ގެ މައްޗަށް ބާވައިލެއްވުނު އެއްޗަކަށް ކާފަރުވެއްޖެއެވެ." އަލްބައްޒާރު، ޠަބަރާނީ އިސްނާދަކާއެކު މި ޙަދީޘް ރިވާކުރެއްވިއެވެ.

މި ޝަރީފު ޙަދީޘްތަކުގައި އެބަހީ: ފާލުބަލާ މީހުންނާއި، ކާހިނުންނާއި، ސިޙުރުވެރިންނާއި އަދި މީހުންގެ ގާތަށް ދިއުމާއި، އެމީހުންގެ ގާތަށް ސުވާލުކޮށް އެމީހުން ތެދުކޮށް ނަހީކުރެވިގެންނެވެ. އަދި އެކަމުގެ މައްޗަށް ވައީދުގެ ބަސްފުޅު އައިސްފައިވެއެވެ.

އެހެންކަމުން ބައެއް ކަންކަމުގައި އެނގުން [illegible] (ނުވަތަ އެނގުން [illegible] ބަސް [illegible])، އަދި [illegible] [illegible] އެނގުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

ރަސޫލާ ﷺ ވަނީ އެވެރިންގެ ގާތަށް ދިޔުމާއި، އެވެރިންގެ ގާތުން ސުވާލުކޮށް އެހުމާއި، ތެދުކުރުންވެސް ނަހީކުރައްވާފައިއެވެ. އެއީ އެކަމުގައިވާ ބޮޑުވެގެންވާ މުންކަރާގައްބަކައިއެވެ. އަދި ބޮޑުވެގެންވާ ނުރައްކަލާއި ނުބައި ނަތީޖާތަކަށްބަދައިއެވެ. އަދި އެމީހުންނީ މާބޮޑު ދޮގުވެރިންނެވެ.

އެފަދައިންމެ މި ޙަދީޘްތަކުގައި: ކާހިނުންނާއި ސިޙުރުވެރިން ކާފަރުވެގެންވާކަމަށް ދަލީލުވެއެވެ. އެއީ އެމީހުން ޣައިބުގެ ޢިލްމު އެނގޭކަމަށް ދަޢުވާކުރުމުންނެވެ. އަދި އެއީ ކުފުރުކަމެވެ. އަދި އެއީ، ޖިންނީންނަށް ޚިދުމަތްކޮށް، الله ފިޔަވައި ޖިންނީންނަށް އަޅުކަންކޮށްގެން މެނުވީ އެމީހުންގެ މަޤްޞަދަކަށް ވާޞިލުނުވާތީއެވެ. އަދި الله އަށް ކާފަރުވެ، އަދި އެކަލާނގެ ސުބްޙާނަހޫ އާ ޝިރުކު ކުރުމެވެ. އަދި އެމީހުންނަށް ޣައިބު އެނގޭކަމަށް ދަޢުވާކުރާ އެމީހުން ތެދުކުރާ މީހާވެސް އެމީހުން ފަދައިން ކާފަރެކެވެ. އަދި މީރާ ކަންކަން ހުރި މިހިނގާ ކިބައިން މި ކަންކަން ނަގައިގަނެވޭ ކަމުގައި ވިޔަސް؛ ދަށް الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ވަނީ އެމީހުންގެ ކިބައިން ބަރީއަތްވެވަޑައިގެންނެވެ.

އެފަދައިންމެ، އެމީހުން ފަރުވާއެއްކަމަށް ދައްކާ ކަންކަމަށް މުސްލިމުންނާ ބޭނުންބޭން އެޅުވުމަށް ނުވާތީއެވެ. އަދި އެމީހުން ކުރާ، ޖަހާ އަކަތައް ނުވަތަ ދިމަރަ އެދުމާއި، އަރިވެން އެމީހުން ކުރަމުންދާ އެފަދަ ފަރުވާތަކެވެ. އެއީ އެފަދަ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަންކަމެވެ. އަދި އެއީ ޝިރުކުގެ ކަންކަމެވެ. އަދި އެކަމަށް

ރުހިއްޖެ މީހާ؛ ފަހެ އެމީހުންގެ ބާޠިލާއި ކުފުރުގެ މައްޗަށް އެހީވެއްޖެއެވެ.

އެފަދައިންމެ، މުސްލިމުންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް މީހަކު އެމީހުންގެ ގާތަށް ދިޔުން ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ. އެއީ އެމީހެއްގެ ދަރިފުޅު ނުވަތަ ތިމާގެ މީހާ ކައިވެނިކުރާނީ ކާކާތޯ އަހުމަށްބަލައި، ނުވަތަ ދަތުރުވެރިންނާއި ދަތުރުވެރިންގެ އާއިލާގެ ދަތުރުގައިވާ ގޮތްބާއި ވަފާތްވިކަން، ނުވަތަ ބަރާވާމާތްމަރިކަމާއި ވިޔަވުމާއި އަދަދު ކަންކަމާ ބަޔާންކުރުމަށް ސުވާލުކުރުމަށް ބަލައިދެއްވާ ކަމަކަށްވާތީއެވެ. އެހެނީ މިއީ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް މުޅިން އެނގިވޮޑިގަންނަވާ ޣައިބުގެ ތެރެއިންވާ ކަންތަކެވެ.

ފަހެ ވެރިންނާއި، ހިސްބާގެ އަހުލުވެރިން (އަމްރު މަޢްރޫފު ހިސާ ދިރުން) އަދި އެނޫންވެސް ކުޅަދާނަކަމާއި ބާރު ލިބިގެންވާ މީހުންގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވަނީ: ކާފިރުންނާއި ކުފުރުބަދަ މީހުންނާއި އަދި މީހުންގެ ގޮތުން މީހުން ދިރުމަށް އިންކާރުކުރުން، އަދި ބާޠިލުތަކާއި އަރުން ތަންތަނުގައިވެސް އާއިން ތަކެއް ކުރާ ލިބިރް ކަނާރް ވުޖޫދުބާ، އަދި އެއަރު ގަދައިން އެމީހުން އިންކާރުކުރުން، އަދި އެމީހުންގެ ގާތަށް ދާ މީހުންނަށްވެސް އިންކާރު ކުރުމެވެ.

އަދި ސިޙުރުވެސް ވަނީ މިފަދައިންނެވެ. އެހެނީ ސިޙުރަކީ ކާފަރުވާ ބޮޑު ކަންތަކުގެ ތެރެއިންވާ ކަމެކެވެ. ދެ މަލާއިކަތުންނަށް ބަޔާންކުރެއްވުން ﷲ ބަޔާނުގައި ވަޙީ ކުރައްވައި ގޮތުގައިންނެވެ:

﴿...وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنۡ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَآ إِنَّمَا نَحۡنُ فِتۡنَةٞ فَلَا تَكۡفُرۡۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنۡهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِۦ بَيۡنَ ٱلۡمَرۡءِ وَزَوۡجِهِۦۚ وَمَا هُم بِضَآرِّينَ بِهِۦ مِنۡ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ

وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْۚ وَلَقَدْ عَلِمُواْ لَمَنِ ٱشْتَرَىٰهُ مَا لَهُۥ فِي ٱلْأٓخِرَةِ مِنْ
خَلَٰقٍۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْاْ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمْۚ لَوْ كَانُواْ يَعْلَمُونَ﴾

(...ތިމަންމެން ވާކަން ކަށަވަރީ (އީމާންކަން ހުރި މިންވަރެއް ބެއްލެވުމުގެ ގޮތުން މެދުވެރި ކުރައްވާފައިވާ އިމްތިޙާނެއް) ފިތުނައެއް ކަމުގައާ، ފަހެ (ސިޙުރު ދަސްކޮށްގެން) ކާފަރު ނުވާށޭ ވިދާޅުވެފައި (ނަސޭހަތް ދެއްވުމުން ފަހުގައި) މެނުވީ އެއްވެސް މީހަކަށް އެ ދެ މަލާއިކަތުން (ސިޙުރު) އުނގަންނަވައި ނުދެއްވައެވެ. ފަހެ އެ ދެ ބޭކަލުންގެ އަރިހުން އެބައިމީހުން އުނގެނީ [illegible] (ސިޙުރު ބޭނުންކޮށްގެން) މީހާއާއި އަމިއްލައިގެ އަނބިމީހާއާ ދެމެދު (ރުޅިވެރިކަން އުފެއްދާ) ދުރުކުރުވާނާ ގޮތެވެ. ﷲގެ އިޛުނަފުޅާ އެކުގައި މެނުވީ އެބައިމީހުންނަށް އެއްވެސް މީހަކަށް އެއިން ގެއްލުމެއް ނުދެވޭނެއެވެ. އެބައިމީހުން އެ އުނގެނުނީ އެބައިމީހުންނަށް ގެއްލުންދޭ އަދި އެބައިމީހުންނަށް މަންފާ ނުކުރާ ކަންތަކެވެ. އަދި އެ [illegible] [illegible] އާޚިރަތުގައި އެއްވެސް [illegible] [illegible]، އެބައިމީހުންނަށް ކަށަވަރުކަން އެނގިފައި ވެއެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެބައިމީހުންގެ ނަފްސުތައް އެ އެއްޗަކަށް ވިއްކާލި އެއްޗެއްގެ ނުބައިކަމުގެ ބޮޑުކަމެވެ! އެބައިމީހުން އެކަން ދަންނަ ކަމުގައިވީ ނަމައެވެ.) [އަލްބަޤަރާ: 102]

މި މާތްވެގެންވާ އާޔަތުން ދަލީލުކުރަނީ: ސިޙުރަކީ ކުފުރެއްކަމަށެވެ. އަދި ސިޙުރުވެރިންނަކީ މީހާ [illegible] [illegible] ވިޔަފާރި [illegible] ކަމުގައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެން، ސިޙުރަކީ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި

ގެއްލުމުކަންވެސް އަސަރުކުރުވާ އެއްޗެއް ނޫންކަމާއި، އެއިން އަސަރުކުރަނީ الله ގެ ކައުނީ ޤަދަރުގެ އިޛުނަށްފުށުނާރާގޮތުގައި ކަން ދަލީލުކުރެއެވެ. އެހެނީ ހެވާއި ނުބައި އުފެއްދެވި ފަރާތަކީ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއެވެ.

އޭގެ އިތުރުން މި މާއްދާ އާޔަތުން ދަލީލުކުރީ: ސިޙްރު އުނގެނި ދަސްކުރާ މީހުން އެ އުނގެނޭކަން ކަށަވަރީ އެމީހުންނަށް ފައިދާއެއް ނުކުރާ އެކަމަކު ގެއްލުންލިބޭ އެއްޗެއް ކަމުގައިވެއެވެ. އަދި الله ގެ ޙަޟްރަތުގައި އެމީހުންނަށް އެއްވެސް ނަޞީބެއް ނުވާކަމަށެވެ. މިއީ ދުނިޔާއާއި އާޚިރަތުގައި އެމީހުން ގެއްލިގެން ބޮޑުވެގެންވާކަމަކާއި، އަދި އެންމެ އަގުދެރަ އެއްބަދަލަކަށް އެމީހުންގެ ނަފްސުތައް ވިއްކާލިކަމަށް ދަލީލުކުރާ ވަރުގަދަ ވަޢީދުގެ ބަސްފުޅެކެވެ. މިހެންވެ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އެކަލާނގެ [illegible] [illegible] [illegible] ބަސްފުޅުގައިވެއެވެ:

﴿...وَلَبِئۡسَ مَا شَرَوۡاْ بِهِۦٓ أَنفُسَهُمۡۚ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ﴾

(...އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެބައިމީހުންގެ ނަފްސުތައް އެ އެއްބަދަލަކަށް ވިއްކާލި އެއްޗެއްގެ ނުބައިކަމުގެ ބޮޑުކަމެވެ! އެބައިމީހުން އެކަން ދަންނަ ކަމުގައިވި ނަމަވެ.) [އަލްބަޤަރާ: 102] މި ބަސްގައި الشراء ގެ މާނައަކީ ވިއްކާލުމެވެ.

މުޝްރިކުންގެ ކިބައިން މިފަދަ އިލްމުތައް ވާރުތަވެރިން، ބައެއް ބަލިކަށި މީހުންނަށް އެއިން އޮޅުވާލި [illegible] [illegible] ގެއްލުން ބޮޑުވެ، ކަންކަންވީ [illegible] [illegible] إنا لله وإنا إليه

راجعون، وحسبنا الله ونعم الوكيل (އަޅުގަނޑުވަނީ الله އަށެވެ. އަދި އަޅުގަނޑު އެނބުރި ދާނީ އެކަލާނގެ ހަޟްރަތަށެވެ. އަދި الله އަޅުގަނޑުނަށް ފުދެއެވެ. ވަކީލުކަމުގައި އެކަލާނގެ ހެޔޮކަލާއެވެ.)

ސިޙުރުވެރިންނާއި، ކާހިނުންނާއި އެންމެހާ ހާހޫރަވެރިންގެ ނުބައިކަމުން ސަލާމަތާއި ޙާފިޡަކު ދެއްވުމަށް އަހަރުމެން الله ގެ ޙަޟްރަތުން އެދެމެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ނުބައިކަމުން މުސްލިމުން ރައްކާތެރިކޮށްދެއްވާ، އަދި އެމީހުންނާމެދު ހުޝިޔާރުވެ އިންޒާރުކުރުވުމަށް، އަދި އެމީހުންނާމެދު الله ގެ ޙުކުމްފުޅު ތަންފީޛުކުރުމަށް މުސްލިމުވެރިންނަށް ތައުފީޤުދެއްވުން އެކަލާނގެ ޙަޟްރަތުން އެދި ދަންނަވަމެވެ. އެއީ އެމީހުންގެ ގެއްލުމާއި، ނުބައި [illegible] [illegible] ސަލާމަތްވެ [illegible] [illegible].....ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ސިޙުރުގެ ނުބައިކަމުން ދިމާވުމުގެ ކުރިން އެއިން ރައްކާތެރިވާނޭ ގޮތް، الله ތަޢާލާވަނީ އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނަށް [illegible]. އަދި ސިޙުރު [illegible] އެއިން [illegible] ގޮތް ވެސް އެކަލާނގެ [illegible] [illegible]. އެއީ އެކަލާނގެ ސިޙުރުގެ [illegible] [illegible] ގޮތްތަކެއް، އަދި [illegible] [illegible] ގޮތްތަކެއް، އަދި އެމީހުންގެ [illegible] އެކަލާނގެ [illegible] [illegible] ގޮތުންނެވެ.

މިބަހުގައި މިވަނީ ސިޙުރު ޖެހުމުގެ ކުރިން އޭގެ ނުރައްކާއިން ރައްކާތެރިވާން ކުރާނޭ ކަންކަމާއި، އަދި ސިޙުރު ޖެހުމުންފަހު އެކަން ފިލުވާލުމަށް ކުރާނޭ ޝަރުޢީގޮތުން ހުއްދަ ކަންކަމުގެ ބަޔާނެވެ. އޭގެ ބަޔާންވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ:

ފުރަތަމައަށް: ސިޙުރު ޖެހުމުގެ ކުރިން އޭގެ ނުރައްކާއިން ރައްކާތެރިވުމަށް ކުރާނޭ ކަންކަން: އޭގެ އެންމެ މުހިއްމު އަދި އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކީ: ޝަރުޢީ ޒިކުރުތަކާއި، ވާރިދުވެގެން އައިސްފައިވާ ދުޢާތަކާއި ރައްކާތެރިވުމަށް އަދި ދަންނަވާ ދުޢާތަކުން ހިމާޔަތް ލިބިގަތުމެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި: އާޔަތުލް ކުރުސިއްޔު -އެއީ ކީރިތި ޤުރުއާނުގައިވާ އެންމެ މާތް އާޔަތެވެ- މި އާޔަތް ކޮންމެ ފަރުޟު ނަމާދެއްގައި ސަލާމްދިނުމަށްފަހު ކިޔުން ސުންނަތްވެގެންވެއެވެ. އެ އާޔަތަކީ ﷲ ތަޢާލާގެ މިބަސްފުޅެވެ:

﴿ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلۡحَيُّ ٱلۡقَيُّومُۚ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٞ وَلَا نَوۡمٞۚ لَّهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦۚ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيۡءٖ مِّنۡ عِلۡمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَۚ وَسِعَ كُرۡسِيُّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ حِفۡظُهُمَاۚ وَهُوَ ٱلۡعَلِيُّ ٱلۡعَظِيمُ ٢٥٥﴾

(ﷲ އީ، އެކަލާނގެ ފިޔަވާ އަޅުކަމަށް ޙައްޤުވާ އެހެން އިލާހަކު ނުވާ ކަލާނގެއެވެ. (އެއީ) ދިރިހުރިތިބިގެންވާ، ދާއިމަން ޤާއިމުވެވޮޑިގެންވާ އިލާހެވެ. [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އެކަލާނގެއަށް ނުވެއެވެ. އުޑުތަކުގައި ވާހާ އެއްޗަކާ އަދި ބިމުގައި ވާހާ އެއްޗެއް މިލްކުވެގެންވަނީ އެކަލާނގެއަށެވެ. އެކަލާނގެ އިޒުނަކާ ނުލާ އެކަލާނގެ ޙަޟްރަތުގައި

ޝައިޠާނަކަށް ކާކުކަމެއްތޯ! (އެބަހީ: އެކަލާނގެ ދިފާޢުގައި ނުވާ
އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އެކަލާނގެ.ރަސްކަމުގައި ޝައިޠާނަކަށް ނުވެވޭނެއެވެ.)
އަބަދުވެރިންގެ ކަރުނަ އިސްތިޢާޛާ ވަނީ ކަލޭގެ، އަބަދުވެރިންގެ
ދަރިން ވަރަށް ކަމެއްވެސް އެކަލާނގެ ދަރުވާޖާގެ ނުވެއެވެ. އަދި އެކަލާނގެ
އިލްމުވެރި ބަރަކާތް އިޙާރަތުކުރެވި މިންވަރަށް ފިޔަވާ
އަބަދުވެރިންނަކަށް އެނގިގެން ނުވެއެވެ. އެކަލާނގެ ކުރުސިއްޔު،
އުޑުތަކާއި ބިމަށް ފުރިފައިވާއިރު ބިން ރައްކާތެރި
ކުރެއްވުމުގައި އެކަލާނގެ ކަޑަވެސް ބުރަކަމެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެކަލާނގެއީ
މަތިވެރިވި، މަތިވެރި ބޮޑުވި ރަސްކަލާނގެ އެވެ.) [އަލްބަޤަރާ: 255] އަދި
ނިދާއިރުގައިވެސް އެ އާޔަތް ކިޔުމަކީ ސުންނަތެކެވެ. އެގޮތުން ﷲ ގެ ރަސޫލާ ﷺ
ހަދީޘްކުރައްވާފައިވަނީ ބާރުކަމަށް ވެއެވެ:

«مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي لَيْلَةٍ، لَمْ يَزَلْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَقْرَبُهُ شَيْطَانٌ حَتَّى يُصْبِحَ».

"ރެއެއްގައި އާޔަތުލް ކުރްސީ ކިޔައިފި މީހާ؛ ﷲ ގެ ފަރާތުން
ރައްކާތެރިކުރައްވާނެ ބަޔަކު އޭނާގެ މައްޗަށް ފަތިސްއާ ހަމައަށް ހުންނާނެއެވެ. އަދި
ޝައިޠާނަކު އޭނާއާ ކައިރިއަކަށް ނުލިބޭނެ ހަމައެކަނި ފަތިސްވާހާ ދުވަހަށް ނުވެއެވެ."

އަދި އޭގެ ފަހުގައި އަންނަނިވި ބައިތައް ކިޔުންވެއެވެ:

﴿قُلۡ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ①﴾

﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلۡفَلَقِ①﴾

﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ①﴾

[އައްނާސް:1] މި ސޫރަތް ކިޔެވުންވެއެވެ. އެއީ ކޮންމެ ފަރުޟު ނަމާދެއް ފަހުގައެވެ. އަދި މި ތިން ސޫރަތް ދުވާލުގެ ކުރިކޮޅު، ފަތިސް ނަމާދަށް ފަހުގައި، އަދި ރޭގަނޑުގެ ކުރިކޮޅު، މަޣުރިބު ނަމާދަށް ފަހުގައި ތިން ފަހަރު ކިޔެވުމެވެ.

އަދި އޭގެ ތެރޭގައި: ރޭގަނޑުގެ ކުރިކޮޅުގައި އަލްބަޤަރާ ސޫރަތުގެ އެންމެ ފަހު ދެ އާޔަތް ކިޔެވުމެވެ. އެ ދެ އާޔަތަކީ ﷲ ތަޢާލާގެ މި ބަސްފުޅެވެ:

﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلۡمُؤۡمِنُونَۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيۡنَ أَحَدٖ مِّن رُّسُلِهِۦۚ وَقَالُواْ سَمِعۡنَا وَأَطَعۡنَاۖ غُفۡرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيۡكَ ٱلۡمَصِيرُ ٢٨٥﴾

(ރަސޫލާއަށް، އެކަލޭގެފާނުގެ ރައްބުގެ ޙަޟްރަތުން ބާވައިލެއްވުނު (ކޮންމެ) އެއްޗަކަށް ރަސޫލާއާއި މުއުމިނުން އީމާންވެއްޖެއެވެ. އެ އެންމެންވެސް، ﷲ އާއި އެކަލާނގެ މަލާއިކަތުންނާއި (ބާވައިލެއްވި) ފޮތްތަކާއި ފޮނުއްވި ރަސޫލުންނަށް އީމާންވެއްޖެއެވެ. (އެބައިމީހުން ބުނެއެވެ.) ތިމަންމެން، އެކަލާނގެ ރަސޫލުންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ބޭކަލަކާމެދު ތަފާތެއް ނުކުރަމެވެ. (އެބައީ: ބައެއް ބޭކަލުންނަށް އީމާންވެފައި އަނެއްބައި ބޭކަލުންނަށް ކާފިރުވުމެވެ.) އަދި އެބައިމީހުން ބުނެއެވެ. ތިމަންމެން އަޑުއަހައި ކިޔަމަންވެއްޖައީމެވެ. އަހަމެންގެ ރައްބެވެ! އަހަމެންގެ ފާފަފުއްސަވާށިއެވެ! އަދި އެނބުރި ދިއުންވަނީ އިބައިފާނުގެ ޙަޟްރަތަށެވެ.) އެހެން ގޮސް ސޫރަތް ނިމެންދެނެވެ.

ނަބިއްޔާ ﷺ ޙަދީޘްކުރެއްވިކަމަށް ޘާބިތުވެގެންވާ ބަސްފުޅަށް [illegible]:

«مَنْ قَرَأَ الآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ البَقَرَةِ فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ».

"ރޭގަނޑެއްގައި، އަލްބަޤަރާ ސޫރަތުގެ އެންމެ ފަހުކޮޅުގެ ދެ އާޔަތް ކިޔައިފި މީހާ، އެ ދެ އާޔަތް އޭނާއަށް ފުދިގެންދާނެއެވެ." އޭގެ މާނައަކީ -والله أعلم- އެ ދެ އާޔަތް، ކޮންމެ ނުބައިކަމަކުން އޭނާއަށް ފުދިގެންދާނެއެވެ. އަދި އޭގެ މާނައަކީ: [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] ނުވަތަ [illegible]، ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] (الله ގެ ފުރިހަމަވެގެންވާ ކަލިމަފުޅުތަކުން، އެކަލާނގެ އުފެއްދެވި ކޮންމެ ނުބައިކަމަކުން ރައްކާތެރިކަމަށް އެދެމުން) [illegible]. އަދި ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ މި ބަސްފުޅަށް [illegible]:

«مَن نَزَلَ مَنْزِلًا فقالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِن شَرِّ ما خَلَقَ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيءٌ حتَّى يَرْتَحِلَ مِن مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

"ތަނަކަށް ފޭބުމަށްފަހު، ދެން: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِن شَرِّ ما خَلَقَ (الله ގެ ފުރިހަމަވެގެންވާ ކަލިމަފުޅުތަކުން، އެކަލާނގެ [illegible] ކޮންމެ ނުބައިކަމަކުން ރައްކާތެރިކަމަށް [illegible] [illegible] އެދެމެވެ.) މިހެން ކިޔައިފި މީހާ؛ އޭނާގެ އެ މަންޒިލުން ގޮސްފުރަން ދާންދެން އެއްވެސް އެއްޗަކުން އޭނާއަށް ގެއްލުމެއް ނުދޭނެއެވެ."

އަދިވެސް އޭގެ މާނައަކީ: [illegible]، ދުވާލުގެ ކުރީކޮޅާއި، ރޭގަނޑުގެ ކުރީކޮޅު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

«بِسْمِ اللهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيءٌ فِي الأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ العَلِيمُ».

(اللهގެ އިސްމުފުޅާއިއެކު، ބިމުގައި އަދި އުޑުގައިވެސް އެއްވެސް އެއްޗަކަށް ގެއްލުމެއް ނުދެވޭނެ އެކަލާނގެ އިސްމުފުޅުން އެހީއާއި ރައްކާތެރިކަން ލިބިގަންނަމެވެ. އެކަލާނގެއީ (އެންމެމޮޅަށް) އައްސަވާވޮޑިގެންވާ އަދި (އެންމެމޮޅަށް) ދެނެވޮޑިގެންވާ އިލާހެވެ.)

އެއީ اللهގެ ރަސޫލާ ﷺ ގެ އަރިހުން އެގޮތަށް ބާރުއަޅުއްވާފައިވުން ސާބިތުވެގެންވެއެވެ. އަދި އެއީ ކޮންމެ ނުބައިކަމަކުން ސަލާމަތްވުމަށްވާ ސަބަބެކެވެ.

[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތް: މިކަންވެސް ވަނީ ތިން ކަންކަމުންނެވެ:

ފުރަތަމައީ: اللهގެ [illegible] [illegible]، ގެއްލުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible].

ދެވަނައީ: ބިމުގައި ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ތިންވަނައީ: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އެތަކެތި ދިނަވެގެންވެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި:

الله ގެ ރަސޫލާ ﷺ ގެ އަރިހުން ޘާބިތުވެގެންވާ މި ދުޢާއެވެ:

«اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، أَذْهِبِ الْبَأْسَ، وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا».

(އޭ الله އެވެ! މީސްތަކުންގެ ވެރި ރައްބެވެ! ދަތި އުނދަގޫކަން ފިއްލަވާށެވެ. އަދި ޝިފާދެއްވާށެވެ. ޝިފާދެއްވާނީ ތިޔައިލާހެވެ. ތިޔައިލާހުގެ ޝިފާ ފިޔަވައި އެހެން ޝިފާއެއް ނުވެއެވެ. ބައްޔެއް ދޫކޮށްނުލާ ދޫނުކުރާ ޝިފާއަކުން (ފުރިހަމަ ޝިފާދެއްވާށެވެ.)) ތިންފަހަރު އެހެން ކިޔުއްވިއެވެ.

އަދިވެސް އޭގެ ތެރޭގައި: ޖިބްރީލުގެފާނު ނަބިއްޔާ ﷺ އަށް އެދިން ރުޤްޔާކުރެއްވި ރުޤްޔާއެވެ. އެއީ އެކަލޭގެފާނު މި ބަސްފުޅެވެ:

«بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنِ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ، بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ»

(الله ގެ އިސްމުފުޅުން އަހަރެން ތިބާއަށް ރުޤްޔާކުރަމެވެ. ތިބާއަށް ގެއްލުން ދެނިވި ކޮންމެ ކަމަކުން. އަދި ކޮންމެ ނަފްސެއްގެ ނުވަތަ ޙަސަދަވެރިއެއްގެ ލޮލުގެ ނުބައިކަމުން الله ތިބާއަށް ޝިފާދެއްވާށެވެ. الله ގެ އިސްމުފުޅުން އަހަރެން ތިބާއަށް ރުޤްޔާކުރަމެވެ.) ތިން ފަހަރު އެ ދުޢާ ތިންފަހަރު ކިޔުއްވިއެވެ.

އަދިވެސް އޭގެ ތެރޭގައި -އަދި މިއީ ފ◌ިތިނާ އެހެން ބަލިތަކަށް ޖަމާވުން ހިފެހެއްޓި ހަރުސްކަލްޔަތަކަށް ފަރުވާ ކުރެއްވި ދުޢާއެކެވެ- އެއީ:

ފެހި ކުންނާރު ފަތުން ހަތް ފަތް ނަގާ، ދެން ހިލައަކުން ނުވަތަ އެފަދަ އެއްޗަކުން ހިމުންކޮށް ފުނޑާލާފައި، ކަންވާރަކަށް އަޅާލާފައި، ދެން ފެންވަރަން ފުދޭނެވަރަށް އޭގެ ތެރެއަށް ފެން އަޅާލާފައި، އެއަށް މި ބަސްބަސް ކިޔެވުމެވެ:

އާޔަތުލް ކުރްސީ އަދި

﴿قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡكَٰفِرُونَ ١﴾ [އަލްކާފިރޫން:1] ސޫރަތް، އަދި

﴿قُلۡ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ١﴾ [އަލްއިޚްލާޞް:1]، މި ސޫރަތް އަދި

﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلۡفَلَقِ ١﴾ [އަލްފަލަޤް: 1]، މި ސޫރަތް އަދި

﴿قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ١﴾ [އައްނާސް:1] މި ސޫރަތް،

އަދި އަލްއަޢުރާފު ސޫރަތުގައިވާ ސިޙުރުގެ އާޔަތްތަކެވެ. އެއީ الله ތަޢާލާގެ މި ބަސްފުޅުގައެވެ:

﴿وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنۡ أَلۡقِ عَصَاكَۖ فَإِذَا هِيَ تَلۡقَفُ مَا يَأۡفِكُونَ ١١٧ فَوَقَعَ ٱلۡحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١١٨ فَغُلِبُواْ هُنَالِكَ وَٱنقَلَبُواْ صَٰغِرِينَ ١١٩﴾

(ތިމަން އިލާހު މޫސާގެފާނަށް ވަޙީ ކުރެއްވީމެވެ. ކަލޭގެފާނުގެ އަސާކޮޅު އެއްލަވާށެވެ. ދެން (އެކަލޭގެފާނުގެ އަސާކޮޅު އެއްލެވީމާ) އެހާރުން އެ އަސާކޮޅު އެ މީހުން ދޮގުން ހަދާގެން ދެއްކި ތަކެތި ކައި ދިރުވައިލިއެވެ.)

(ދެން ޙައްޤު ތެދު ފާޅުވިއެވެ. އަދި އެ މީހުން ކޮށްއުޅުނު ކަންތައް ބާޠިލު ވެގެން ހިނގައްޖެއެވެ.)

(ފަހެ އެ ތަނުގައި އެ މީހުން ބަލިވެއްޖެއެވެ. އަދި އެ މީހުން

ނިކަމެތިންކަމުގައި ވެގެންދިޔައެވެ.) [އަލްއަޢްރާފު: 117-119]
އަދި ޔޫނުސް ސޫރަތުގައިވާ އާޔަތްތަކުންވެސްމެއެވެ. އެއީ އެކަލާނގެ މި ބަސްފުޅުތަކެވެ:

﴿وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ٱئۡتُونِي بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٖ (٧٩) فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ أَلۡقُواْ مَآ أَنتُم مُّلۡقُونَ (٨٠) فَلَمَّآ أَلۡقَوۡاْ قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئۡتُم بِهِ ٱلسِّحۡرُۖ إِنَّ ٱللَّهَ سَيُبۡطِلُهُۥٓ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُصۡلِحُ عَمَلَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ (٨١) وَيُحِقُّ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡمُجۡرِمُونَ (٨٢)﴾

(އަދި ފިރުޢައުނު ބުންޏެވެ. ތޮދަން ދަންނަ ކޮންމެ ސިހުރުވެރިޔަކު ތިމަންގެ ގާތަށް ކަލޭމެން ގެންނާށެވެ.)

(ދެން އެ ސިހުރުވެރިން އައި ހިނދު އެ މީހުންނަށް މޫސާގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ: ތިޔަބައިމީހުން (ސިހުރު ހަދަން) އުކަންކުރި އެއްޗެއްވިއްޔާ އުކާބަލާށެވެ.)

(ދެންފަހެ އެ މީހުން (އެ ތަކެތި) އުކާލިހިނދު، މޫސާގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ: ތިޔަބައިމީހުން ތިޔަ ގެނައީ ސިހުރެވެ، ހަމަކަށަވަރުން الله، އެ ބާޠިލު ކުރައްވާނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ފަސާދަކުރާ މީހުންގެ ޢަމަލު، الله އިޞްލާޙު ނުކުރައްވާނެއެވެ.)

(އަދި الله އެ އިލާހުގެ ކަލިމަފުޅުތަކުން ޙައްޤު، ޘާބިތުކުރައްވާ ޙައްޤުކުރައްވާނެއެވެ. މުޖުރިމުން ކަރާހިޔަތު ނުރުހުނަސްމެއެވެ.)

[ޔޫނުސް: 79-82]
އަދި ޠާހާ ސޫރަތުގައިވާ އާޔަތްތަކުންވެސްމެއެވެ:

﴿قَالُواْ يَٰمُوسَىٰٓ إِمَّآ أَن تُلۡقِيَ وَإِمَّآ أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَنۡ أَلۡقَىٰ ٦٥ قَالَ بَلۡ أَلۡقُواْۖ فَإِذَا
حِبَالُهُمۡ وَعِصِيُّهُمۡ يُخَيَّلُ إِلَيۡهِ مِن سِحۡرِهِمۡ أَنَّهَا تَسۡعَىٰ ٦٦ فَأَوۡجَسَ فِي نَفۡسِهِۦ خِيفَةٗ
مُّوسَىٰ ٦٧ قُلۡنَا لَا تَخَفۡ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡأَعۡلَىٰ ٦٨ وَأَلۡقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلۡقَفۡ مَا صَنَعُوٓاْۖ إِنَّمَا
صَنَعُواْ كَيۡدُ سَٰحِرٖۖ وَلَا يُفۡلِحُ ٱلسَّاحِرُ حَيۡثُ أَتَىٰ ٦٩﴾

(އެ މީހުން ބުނެފިއެވެ. އޭ މޫސާއެވެ. އެއްގޮތަކީ ތިބާ އެންމެ ފުރަތަމަ އެއްލުމެވެ. އަނެއްގޮތަކީ އެންމެ ފުރަތަމަ އެއްލާބަޔަކީ ތިމަންމެން ކަމުގައިވުމެވެ.)

(އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ: ކިއެއްތަ، ތިޔަބައިމީހުން (ފުރަތަމަ) އެއްލާށެވެ! ދެން (އެ މީހުން އެއްލިހިނދު) އެހާރުން އެ މީހުންގެ ވާބުރިތަކާއި، އަސާތައް އެ މީހުންގެ ސިހުރުގެ ސަބަބުން ދުވާހެން އެކަލޭގެފާނަށް ހީފުޅުވިއެވެ.)

(ދެންފަހެ މޫސާގެފާނުގެ ހިތްފުޅުގައި ބިރުވެރިކަމެއް ހިނގައިފިއެވެ.)

(ތިމަން އިލާހު ވަހީ ކުރެއްވީމެވެ: ކަލޭގެފާނު ބިރުފުޅު ނުގަންނާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން (ކާމިޔާބު ލިބި) އެންމެ މަތިވެރި ވާނީ ހަމަ ކަލޭގެފާނެވެ.)

(އަދި ކަލޭގެފާނުގެ ކަނާތްފުޅުގައިވާ އެތި (އެބަހީ: އަސާ) އެއްލާވާށެވެ. އޭރުން، އެ އަސާ އެ މީހުން ހެދި ތަކެތި ދިރުވާލައިފާނެތެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އެ މީހުން ހެދި އެއްޗިހި ވާކަން ކަނަވެރި ސިހުރުވެރިޔެއްގެ މަކަރު ކަމުގައެވެ. އަދި ސިހުރުވެރިޔާ ކޮންމެ އެއްޗެއް ގެނައިކަމުގައިވިޔަސް، އޭނާއަކަށް ކާމިޔާބެއް ނުވާނެއެވެ.)

[ޠާހާ: 65-69]

އިސްވެދިޔަ ތަންތަން އެ ފެނަށް ކިޔުވުމަށްފަހު، ދެން ތިން ކޮވަރު އެއިން ބޮއެލައި، އަނެއްބައިން ފެންވަރާނީއެވެ. ﷲ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެއިން އެ ބަލިމަޑުކަން ފިލައިދާނެއެވެ. އަދި ދެ ފަހަރު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނައިން އެ ބޭނުންކުރުމަށް ޙާލަތް ޖެހިއްޖެއްނަމަ، ބަލި ފިލައިދަންދެން ހަމަ ބޭނުންކުރުމަކީ މައްސަލައެއް ނޫނެވެ.

މި ފިކުރުތަކާއި، ރައްކާތެރިކަމަށް ކިޔާ ދުޢާތަކާއި، މި ގޮތްބަކަލި ސިޙުރުގެ ނުބައިކަމާއި އެނޫންވެސް ނުބައިކަމުން ރައްކާތެރިވުމަށްޓަކާ އެންމެ ބޮޑު އެއް ސަބަބެވެ. އަދި ސިޙުރު ޖެހުމަށްފަހު އެ ފިލުވާލުމަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ އެންމެ ބޮޑު ހަތިޔާރަކީ ވެސް އެއީއެވެ. އަދި މިދުވެރިކަމާއި އީމާންކަމާއި، ﷲ އަށް އިތުބާރުކުރުމާއި، އަކާލިން ދެއަން ބަރެސަވުމާއިކު، އަދި އެ އާދަތަކާއި ދިކުރުބަކަން ކާންކަމަން ދޫ ބަނަވަސްވެގެންވުމާއިކު، އެ ފިކުރުތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް މިކަލަކަތަ.

ސިޙުރުން ރައްކާތެރިވުމަށްޓަކައި، އެހެން ފުރަތަމަކުރުމުގައި ކުރަވާން ކަންކަމުން ބަޔާންކުރަން ފުލުސާރަވި ވިސްނަވަރި މިއެވެ. އެދެނީ ﷲ ގެ ރަޙްމަތުންނެވެ.

އަދި މިބަޔަކީ މުހިއްމު މައްސަލައެއް އާދައެވެ. އެއީ، ސިޙުރުވެރިން ކުރާ ކަންކަން ކޮށްގެން ސިޙުރުން ފަރަން ދަސްކުރުމެވެ. އެއީ ޖިންނިންނަށް ޤުރުބާން ކޮށްގެން އަދި އެންމެފަހުން އެބަޔާއާ ކުއްބަންދުމަން ކުރުވާ ކަންކަން ދެރުވެރިކޮށެވެ. ފަހަރު މިކަން ރައްދުވެގެން ނުވާއެވެ. އަދި ޝައިޠާނާގެ ބަދަލުގައެވެ. އަދި ކިޔައްމަ، އެއީ ބޮޑު ޝިރުކެކެވެ. އެފަދައިންނެވެ،

ކާފިރުންނާއި، ފާޖިރުބަޔާ މީހުންނާއި، ޔަހޫދީންނާއި ނަޞާރާ ފަދަ ބަޔަކުގެ ގޮތުން އިރުއިރުގައި، އަދި އެމީހުން ބޭނުންތަކެއް ހަދައިގެން އެއަށް ފަރުވާކުރުންވެސް ހުއްދަވެގެން ނުވެއެވެ. އެހެނީ އެމީހުންނީ ޢިތުބާރުކުރާ ބައެއް ނޫނެވެ. އަދި އެމީހުންނީ އެއިބަހެއް އިޚްލާސް ދަޢުވާކުރަން، މިސްކީނަކަށްނުން އޭޝާވާ ދަރަވާލި ނުބައި ފާޅުކުރުމަކަށެވެ. ރަސޫލާ ﷺ ވަނީ އެމީހުންގެ ގޮތަށް ދިޔުމުގައި، އެމީހުންގެ ގޮތުން ސުވާލުކުރުމާއި، އެމީހުން ތަސްދީޤުކުރުމަކީ އިންކާރުކުރުމެވެ. އަދި މި ރިސާލާގެ ކުރީކޮޅުގައި އެކަން އިސްވެ ބަޔާންވެ ފާއިތުވިއެވެ. އެހެންކަމުން ވާޖިބުވެގެންވަނީ އެކަމުން ދުރުވެ ހުޝިޔާރުވުމެވެ. ﷲ ގެ ރަސޫލާ ﷺ ގެ އަރިހުން "ނުޝްރާ" (ފަންޑިތަ ބޭނުންކުރާގޮތުން ސިޙުރަށް ފަރުވާކުރުމުގެތެރެ) ސުވާލުކުރެވުމުން އެކަލޭގެފާނު ޖަވާބުދެއްވަމުން ވިދާޅުވިއެވެ:

«هِيَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ».

"އެއީ ޝައިޠާނާގެ ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިންވާ ކަމެކެވެ." މި ޙަދީޘް، އިމާމު އަޙްމަދާއި އަބޫ ދާވޫދު، ޖާބިރުގެ އިސްނާދަކުން ރިވާކުރައްވައެވެ.

'ނުޝްރާ' އަކީ: ސިޙުރުޖެހިފައިވާ މީހާގެ ހަށިން ސިޙުރު ފިލުވައިލާ ފަރުވާކުރުމެވެ. އެކަލޭގެފާނު ﷺ ގެ މިބަސްފުޅުގެ މުރާދަކީ: ޖާހިލިއްޔާގެ އަހުލުވެރިން ކުރަމުންދިޔަ ނުޝްރާގެ ބާވަތެވެ. އެއީ: ސިޙުރު ދުރުކުރުމަށްޓަކައި ސިޙުރުވެރިޔާގެ ގާތަށް އެދުމެވެ. ނުވަތަ އެހެން ސިޙުރުވެރިއަކު ލައްވާ ހަދާ އެހެން ސިޙުރަކުން އެ ސިޙުރު ދުރުކުރުމެވެ.

ދެންފަހެ ރުޤްޔާ ކޮށްގެންނާއި، ރައްކާތެރިކޮށްދެއްވުމަށް އެދި ދަންނަވާ ޝަރުޢީ ޒިކުރުތަކާއި، ހުއްދަ ބޭސްތަކުން ސިޙުރު ފޮހެ◌ަ އިލުމަކީ، އިސްވެދިޔަ ފަދައިން އޭގައި މައްސަލައެއް އޮތް ކަމެއް ނޫނެވެ. އަލްޢައްލާމާ އިބްނުލް ޤައްޔިމު އާއި، އައްޝައިޚު ޢަބްދުއް ރަޙްމާނު ބްނު ޙަސަނު رحمهما الله ފަތުޙުލް މަޖީދު ގޮތެއްގައި ވަނީ އެކަމަށް ނަޤްލުކުރައްވާ ވިދާޅުވެފައިއެވެ. އަދި އިލްމުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން އެހެން ބޭފުޅުންވެސް އެގޮތަށް ވިދާޅުވެފައިއެވެ.

މުސްލިމުންނަށް ކޮންމެ ނުބައިކަމަކުން އާފިޔަތާއި ސަލާމަތްކަން [illegible]، އަދި އެމީހުންގެ ދީން އެމީހުންނަށް ރައްކާތެރިކޮށްދެއްވާ، ދީންގައި [illegible] ދެއްވާ، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ދަންނަވަނީ الله ގެ ޙަޟްރަތުންނެވެ.

الله އެކަލާނގެ އަޅާ އަދި ރަސޫލާ މުޙައްމަދުގެފާނާއި، އެކަލޭގެފާނުގެ އާލުންނާއި އަޞްޙާބުންނަށް ޞަލަވާތާއި ސަލާމް ލައްވާށިއެވެ.

وصلى الله وسلم على عبده ورسوله محمد، وعلى آله وصحبه.

***

dv397v4.0 - 17/08/2026

حرمين

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages.